

Μαθητές: **Η σχολή των Αθηνών**

Γιωρούδης Δημήτρης
Διαμαντή Στυλιανή Ευαγγελία
Δρουγκα Αναστασία
Ιωαννίδου Ευαγγελία
Κατσιακιώρη Αθανασία
Μαυρουδή Στυλιανή

Μάθημα: Φιλοσοφία Β' Λυκείου
Υπεύθυνη καθηγήτρια: Ανδρομάχη
Τζιότζιου
Σχολικό έτος: 2021-22
Τμήμα: Β1

Λίγα λόγια για τον Πίνακα

- **«Η Σχολή των Αθηνών»** δημιουργήθηκε μεταξύ των ετών 1510 και 1511, όταν ο διάσημος καλλιτέχνης προσλήφθηκε για να διακοσμήσει με τοιχογραφίες το Αποστολικό Παλάτι του Βατικανό. Βρίσκεται στο δεύτερο δωμάτιο που διακόσμησε ο καλλιτέχνης και είναι χρονικά η δεύτερη τοιχογραφία που ολοκλήρωσε. Η «Σχολή των Αθηνών» θεωρείται ως το *«αριστούργημα του Ραφαήλ και η τέλεια ενσάρκωση του κλασικού πνεύματος της ύστερης αναγέννησης»*.
- Ο τίτλος *«Η Σχολή των Αθηνών»* δε δόθηκε από τον Ραφαήλ και το θέμα της τοιχογραφίας είναι στην πραγματικότητα η **Φιλοσοφία**, ή τουλάχιστον η **αρχαία ελληνική φιλοσοφία**, αφού πάνω από την τοιχογραφία ο Ραφαήλ σημείωσε *«Να γνωρίζεις τις αιτίες»*, φιλοσοφικό συμπέρασμα μελέτης των έργων του Αριστοτέλη *«Μεταφυσικά»* και *«Φυσικά»*.
- Το έργο περιλαμβάνει ρωμαϊκά στοιχεία, αλλά συνάμα έχει ένα γενικό ημικυκλικό καθορισμό, έχοντας τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη στο κέντρο, με όλα τα άλλα να περιφέρονται γύρω από αυτούς.
- Εικάζεται πως κάθε μεγάλος φιλόσοφος είναι στον πίνακα, αλλά η αναγνώριση όλων τους είναι αδύνατη.

Πλάτωνας

Ο **Πλάτων** (Αρχαία Αθήνα, 427 π.Χ. – Αρχαία Αθήνα, 347 π.Χ.) ήταν αρχαίος Έλληνας φιλόσοφος από την Αθήνα, ο πιο γνωστός μαθητής του Σωκράτη και **δάσκαλος του Αριστοτέλη**. Το έργο του, που με τη μορφή φιλοσοφικών διαλόγων έχει σωθεί ολόκληρο, άσκησε τεράστια επιρροή στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία και γενικότερα στη δυτική φιλοσοφική παράδοση μέχρι και σήμερα. Το σύνολο του έργου του συχνά τον κατατάσσει μεταξύ των κορυφαίων παγκοσμίων προσωπικοτήτων όλων των εποχών με τη μεγαλύτερη επιρροή.

Αριστοτέλης

Ο **Αριστοτέλης** (Αρχαία Στάγειρα, 384 π.Χ. – Αρχαία Χαλκίδα, 322 π.Χ.) ήταν αρχαίος Έλληνας φιλόσοφος και επιστήμονας που γεννήθηκε στα Στάγειρα της Χαλκιδικής, στη Μακεδονία. Σε ηλικία 17 ετών εισέρχεται στην Ακαδημία του Πλάτωνα, στην Αθήνα, όπου παραμένει έως τα 37 του έτη. Εκεί συνδέεται τόσο με τον ίδιο τον Πλάτωνα όσο και με τον Εύδοξο, τον Ξενοκράτη και άλλους στοχαστές. Τα έργα του αναφέρονται σε πολλές επιστήμες, όπως φυσική, βιολογία, ζωολογία, μεταφυσική, λογική, ηθική, ποίηση, θέατρο, μουσική, ρητορική, πολιτική κ.ά. και συνιστούν το πρώτο ολοκληρωμένο σύστημα στη δυτική φιλοσοφία.

Αλληγορίες του Πλάτωνα

Αλληγορία είναι ένας εκφραστικός τρόπος με τον οποίο ο συγγραφέας άλλα λέει και άλλα εννοεί. Πρόκειται συνεπώς για συνεχή μεταφορά ή παρομοίωση. Η πιο γνωστή αλληγορία που έχει παρουσιάσει ο Πλάτωνας είναι η «αλληγορία του σπηλαίου». Είναι οτιδήποτε στον προφορικό ή γραπτό λόγο εμπεριέχει υπαινιγμό και γενικά κρύβει διαφορετικά νοήματα από εκείνα που φαίνεται ότι δηλώνει.

Οι βασικές αρχές της αρετολογικής ηθικής

Η ηθική θεωρία του Αριστοτέλη ονομάστηκε αρετολογική ή αρεταϊκή ηθική. Η βασική ιδέα της αρετολογικής ηθικής είναι ότι το κάθε άτομο θα πρέπει να αναπτύξει τις αρετές με τη βοήθεια της κατάλληλης παιδείας, προκειμένου να επιτύχει την ευδαιμονία και τελικά τον ηθικό βίο.

"Η αρετή είναι μια έξη, που επιλέγεται ελεύθερα από το άτομο, βρίσκεται στο μέσον, στο μέσον, όμως, το «σε σχέση προς εμάς».

Η αρετή, επιπλέον, για τον Αριστοτέλη, καλλιεργείται και μπορεί να επηρεάσει τις αποφάσεις μας. Μάλιστα, αρετή είναι να ενεργεί κάποιος με μεσότητα, δηλαδή, να επιλέγει το μέσο ανάμεσα σε δύο υπερβολές.

Στάση του σώματος - Ύψος - Μέγεθος

- Οι δύο φιλόσοφοι βρίσκονται στο **κέντρο της τοιχογραφίας**, επομένως και στο **κέντρο της φιλοσοφικής δραστηριότητας και διάνοησης**. Έχουν ίδιο ύψος και διαστάσεις, γενικότερα, δηλωτικά της **ισοτιμίας τους και της εξίσου επίδρασής τους στο χώρο του πνεύματος**. Δεν είναι τυχαία και η ισομερής κατανομή των υπολοίπων πνευματικών ανθρώπων γύρω από αυτούς.
- Ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης **ακουμπούν και απέχουν**, όπως και οι θεωρίες τους. Οι θεωρίες τους μοιάζουν και διαφοροποιούνται ταυτόχρονα. Για αυτό και οι δύο φιλόσοφοι αλληλοκοιτάζονται με σοβαρότητα και σεβασμό, δηλαδή, **«διαλέγονται»**.

Τα χέρια τους

Ο Αριστοτέλης δεν παραγνωρίζει την σημασία του νου, αφόρμηση όμως για την εξαγωγή επιστημονικών συμπερασμάτων και φιλοσοφικών θεωριών παίρνει από τον χώρο της γήινης πραγματικότητας, τα δεδομένα των εμπειριών και των αισθήσεων. Αυτό δηλώνει και το προτεταμένο δεξί του χέρι με ανοιχτή την παλάμη των 5 δακτύλων.

Ο Πλάτωνας έχει σηκωμένο τον αντίχειρα του δεξιού χεριού προς τον ουρανό, δηλώνοντας πως η Αλήθεια και το Αγαθό βρίσκονται στον χώρο των Ιδεών, τον οποίο και μόνο εμπιστεύεται. Υποστηρίζει, ταυτόχρονα, τη θεωρία του ορθολογισμού, ότι, δηλαδή, η γνώση είναι ανάμνηση των όσων η ψυχή μας γνώριζε πριν την ενσάρκωση μας, και με τον νου και μαθηματικές διεργασίες μπορούμε να την κατακτήσουμε.

Και οι δύο φιλόσοφοι απεικονίζονται με το δεξί χέρι εν δράσει, για να δηλωθεί η ορθότητα των γνωσιολογικών τους θεωριών. Κρατούν, παράλληλα, τα έργα τους στο αριστερό, για να τονιστούν οι ανατρεπτικές και πρωτοποριακές θεωρίες, σκέψεις και προτάσεις τους.

Τα βιβλία τους

Ηθικά Νικομάχεια
και Ηθικά Ευδήμεια

- ❖ Ο Αριστοτέλης ασχολείται με όλους τους κλάδους πρακτικής φιλοσοφίας (ηθική, πολιτική, αισθητική).
- ❖ Η ηθική θεωρία του είναι αρετολογική και δίνει έμφαση στη διαμόρφωση ενάρτου ήθους, προκειμένου να βιωθεί η ευδαιμονία.

Τίμαιος(αστρονόμος και φυσικός, συνομιλητής του Σωκράτη)

- ❖ Το μόνο έργο που ασχολείται με τον φυσικό κόσμο και τη δημιουργία του.
- ❖ Αποτελεί τη συνέχεια των πέντε βιβλίων της πλατωνικής πολιτείας.
- ❖ Μοιάζει περισσότερο με αριστοτελική πραγματεία, παρά με πλατωνικό έργο.
- ❖ **«Εισάγει και προετοιμάζει»** τον Αριστοτέλη για τις επιστημονικές θεωρίες του στην «*Μεταφυσική*» και «*Μετά τα Φυσικά*».

Φως - χρώματα

- * * Εντυπωσιάζουν τα βασιλικά χρώματα, δηλαδή, το **κόκκινο** και **το μπλε**.
- * * Τα φωτεινά και λαμπερά χρώματα, καθώς και το φως στη σύνθεση, δηλώνουν τη λαμπρότητα των δύο μορφών του πνεύματος και των θεωριών τους.
- * * Το γαλάζιο/μπλε δηλώνει τη γαλήνη και την ηρεμία, την καθαρή σκέψη, τη λογική συμπεριφορά.
- * * Το κόκκινο συμβολίζει την ενότητα, την ωριμότητα, το πάθος. Είναι το χρώμα της έντασης και της συγκίνησης.

Η σχέση δασκάλου - μαθητή

- Ο **Αριστοτέλης** διαβάζει τον **Πλάτωνα** και τον θαυμάζει, γι' αυτό και πηγαίνει από τα Στάγειρα Χαλκιδικής στην Πλατωνική Ακαδημία, για να τον γνωρίσει και να μαθητεύσει σ' αυτόν.
- Και ο Πλάτωνας, όμως, **μαγεύεται** από τον Αριστοτέλη, τον «νου» της σχολής του, όπως τον αποκαλεί.
- Ο Πλάτωνας γράφει σαν λογοτέχνης, ενώ ο Αριστοτέλης σαν επιστήμονας.
- Η συνεργασία τους ήταν **αγαστή**. Ο Αριστοτέλης διαφοροποιήθηκε από τον Πλάτωνα, χωρίς να τον απορρίψει και εξελίχθηκε, χωρίς να τον υποβαθμίσει. **Η σχέση τους ήταν αξιοθαύμαστη και μοναδική.**
- Οι δύο άνδρες συνυπάρχουν και διαλέγονται μέχρι σήμερα, σεβόμενοι ο ένας τον άλλον.

